

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

2 Quid sit oratio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

uersionem voluntatis; ita ut nihil amplius illam retardet ab executione, quando occasio se offert. Quod etiam feruor (qui nihil est aliud quam intentio, & vehementia affectus) requiratur, patet: nemo enim tepidus in oratione cultuque diuino, deuotos dixerit; sed eos tantum, qui feruenti affectu hoc præstant. vnde deuote orare nihil videtur esse aliud, quam cum feruenti affectu erga Deum orationem fundere.

³ Nascitur vtraque deuotio ex parte nostra, ex contemplatione, præsertim duplici. Primò, Ex consideratione diuinæ excellentiæ, & beneficiorum, quæ tamquam ex perenni fonte in nos assidue ab illa promanant. hinc enim videmus ipsum omni cultu & obsequio esse dignissimum, ipsiusque beneficia à nobis hæc assidue flagitare. Secundò, Ex consideratione inopiæ & miseræ, quam ex nobis habemus: ex hac enim videmus nobis esse maxime congruum & expediens, ipsi seruire: nam nemo præter illum nos iuuare & beatè potest: vnde D. Thomam quæst. 82. art. 3.

D V B I T A T I O II.

Quid sit oratio.

^{Oratio quid.} **R**espondeo, Omnis variis definitionibus, commodè sic definiti potest: *Oratio est desiderij coram Deo explicatio, ut aliquid ab ipso impetremus.* Colligitur hæc definitio ex artic. 1. & 3. & ex Patribus. Basilium orat. in Iulittam martyrem: *Oratio est boni cuiusdam petitiio, quæ à piis ad Deum effunditur.* Damascenus lib. 3. De fide orthodoxa c. 24. *Oratio est ascensio mentis in Deum, siue decursum à Deo petitiio.*

^{Tres actus in oratione.} ⁴ Vbi aduerte, in oratione tres actus spectari posse. Primus est, Desiderium nostrum, quo bonum aliquod nobis aliisve conferri, aut malum auerti desideramus. Secundus, Huius desiderij practica quedam explicatio, qua Deum conamur inducere & permouere ut id præstet; quæ nihil aliud est quam petitiio quedam: cum enim in potestate voluntatis nostræ non sit immediatè applicare diuinam virtutem, seu potentiam executiuam Dei ad operandum, sicuti vires animæ nostræ ad operandum applicamus: neque etiam mediatè & efficaciter, imponendo obligationem, sicut inferiorem applicamus, dum ei imperamus, & imperio illi obligationem imponimus, restat ut solum id possimus mediatè, & per modum deprecationis seu petitiionis, quod fit explicatò desiderij. Tertius, Collatio boni desiderati. ex hisce tribus oratio propriè est illa petitiio, seu practica explicatio desiderij. per hanc enim conamur Deum permouere & inducere ad beneficiendum. Hinc Patres dicunt *orationem esse colloquium cum Deo*, vt D. Gregorius Nyssenus orat. 1. de Orat. Dominica, & D. Chrysost. lib. 1. de orando Deum.

^{Oratio est locutio quedam actus rationis practica.} ⁵ Ex his patet Primò, Orationem esse immediatè actum rationis: nam petitiio est locutio quedam, qua desiderium nostrum explicamus; locutio autem interna est actus rationis, & consequenter etiam externa, quæ ab interna procedit, est rationis actus.

Patet Secundò, Esse actum rationis practicæ, quia hæc locutio non fit vt Deus nostrum desiderium intelligat, sed vt eà permouetur ad rem desideratam præstandam. vnde in ea consideratur

quædam vis mouendi & applicandi ad opus. Sicut enim iudicio practico & interna vel externa locutione seipsum homo ad aliquam functionem ordinat & dirigit, ita etiam alium: nempe imperando vel deprecando; quorum vtrumque locutio quedam practica est.

Nec obstat, quòd à Damasceno dicatur *oratio mentis in Deum eleuatio*, & à D. Augustino Sermone 230. de tempore, *ascensio anime de terrestribus ad celestia, inquisitio supernorum, inuisibilium desiderium*; hæc enim casualiter vel concomitanter accipienda sunt. oratio enim ex natura sua oritur ex desiderio inuisibilium, & intrinsecè coniuncta est cum eleuatione mentis ad Deum. vnde qui sine eleuatione mentis orat, solum verbis orat: non enim possumus mente colloqui cum Deo, nisi mentem ad eum eleuemus, cumque quasi præsentem intueamur.

Patet Tertio, Orationem esse actum religionis; nam per illam testamur ipsum esse auctorem bonorum nostrorum, & nos esse ipso inferiores, eoque egere; hoc enim includit petitiio seu deprecatio. Hinc fit vt superbi ægrè orent. Deinde testamur, ipsum omnia scire in particulari, omnium habere prouidentiam & dispositionem, omnia posse, omnium misereri, &c.

Dices Primò, Oratio est actus spei: ergo non religionis; nam idem actus non potest esse duarum virtutum.

⁸ ^{Respon. 1. An sit actus spei.} Respondeo Primò, Idem actus non potest esse elicitus immediatè à duabus virtutibus distinctis: quia non potest habere duas rationes formales specificas, aut duplicem speciem intrinsecam essentialem: potest tamen à duabus imperari, quia in vno opere externo duplex ratio honesti considerari & appeti potest. potest enim quis dare elemosinam, tum vt proximi miseriam leuet, qua ratione erit actus misericordiæ; tum vt votum persoluat, & sic erit opus religionis. Simili modo potest quis orare vt Deum honoret, & vt gratiam impetret.

^{2.} Respon. Secundò, Orationem explicitè & formaliter esse actum spei, sed implicitè & interpretatiuè esse actum religionis: quia non fit expressè ad Deum honorandum, sed ad impetrandum: implicitè tamen redundat in honorem Dei. vnde ad orationem necesse est concurrere internum actum spei, non autem internum religionis, saltem explicitè; quia non est necesse habere expressam voluntatem Deum honorandi: quamuis debeat adesse voluntas faciendi id, quod in honorem Dei cedit; quæ voluntas implicitè censetur esse voluntas honorandi Deum. Vnde apud omnes gentes oratio habetur pro cultu Numinis.

Dices Secundò, Deus est immutabilis, ac proinde orationibus nostris permoueri nequit: frustra ergo funduntur. Confirmatur, quia ab æterno omnia sunt decreta & immutabiliter constituta: ergo orationes, quæ fiunt in tempore, nihil possunt mutare.

^{Respon. Immutabilitas Dei, orationis efficacie nihil obsist.} Respondeo, Deus non potest ita permoueri orationibus, quasi nunc incipiat velie quod antea nolebat, aut non volebat: hoc enim repugnat immutabilitati eius, ad quam requiritur vt omnis volitio etià libera fuerit ab æterno in illo, sitque immutabiliter duratura in æternum. Dicitur tamen Deus permoueri orationibus, quia præuisis orationibus multa voluit & statuit ab æterno, quæ alioquin

alioquin non uoluisset; adeo ut oratio præuisa, sit suo modo causa cur Deus anticipata illa uoluntate sic uelit; non secus ac si modo nouam uoluntatem conciperet.

Ad confirmationem: Omnia quidem sunt decreta ab æterno, nempe decreto quo uelit res fieri, uel quo uelit permittere fieri; sed hoc decretum non est factum de omnibus ante præuisionem nostrarum orationum; adeo ut orationes nostræ causa sint cur pleraque ad salutem opportuna hoc modo Deus decreuerit. Sed de hoc plura 1. part. quæst. 14. 19. & 23.

DUBITATIO III.

Vtrum oratio sit ad salutem necessaria, & quando obliget.

D. Thomas art. 2.

⁹ **S**unt hic duo errores. Prior est Messalianorum, qui dicti sunt Euchitæ: hi uolebant orationem solum ad salutem sufficere, ita ut nec Baptismum, nec Eucharistiæ sacræ communionem necessariam dicerent, ut habet Theodoretus l. 4. Histor. cap. 10. & Damasc. lib. de 100. hæresibus.

Alter est Pelagianorum. Hi docebant, (saltem implicite) orationem non esse necessariam ad salutem. hoc ipso enim, quo docebant gratiam diuinam non esse necessariam, & hominem solis naturæ uiribus posse salutem promereri, cogebantur etiam fateri orationem non esse necessariam: cui enim opus non est auxilio, ei etiam petitione auxiliij opus non est. uide D. Augustinum hæresi 88. non tamen negabant eam esse uilem; nam etiam auxilium gratiæ uile ferebantur. Eandem quoque non esse necessariam, fateri coguntur hæretici nostri temporis; idque ob duas causas, tum quia omnia tribuunt fidei speciali, ita ut nec opera bona requirant; tum quia omnia fato euenire uolunt, quod si uerum est, superuacanea est orationis cura & studium: nam etsi non oret, omnia æquè euenient, quod si Deus aliquid per orationem fieri uelit; ipse etiam curabit ut & illa oratio fiat. unde non oportet hominem de ea facienda esse sollicitum. Vide Castro v. Oratio, hæresi 3.

¹⁰ **S**ed fide tenendum est, orationem adultis ad salutem esse necessariam; (nisi fortè uitæ breuitas obstet) nec tamen sufficere.

Quod non sufficiat, patet; requiritur enim Baptismus, & mandatorum obseruatio, & pœnitentia in lapsis.

Quod sit necessaria, colligitur ex multis Scripturæ locis, quibus monemur temper orare. Ecclesiastici 18. *Ne impediatis orare semper.* q. d. ne finas te uillo modo impediti à tam necessario exercitio. & Dominus Lucæ 18. *Oportet semper orare, & nunquam deficere.* nempe quantum pro humana fragilitate fieri potest. uel *semper,* id est, quotidie. 1. ad Thesalonicenses ultimo: *Sine intermissione orate,* id est, quantum fieri potest, ut Chrysostomus exponit. Ad Colossenses 4. *Orationi insistite, uigilantes in ea.* & alibi sæpè. Non tam crebro & serio Scriptura hoc ingeminaret, nisi res esset apprimè necessaria: non enim ita loqui solèt de consilijs.

Cur necessaria. Ratio huius necessitatis est, quia oratio est medium quoddam, sine quo auxilium ad salutem

necessarium obtineri nequit. cum enim etiam iustificati egeamus quotidiano auxilio ad uincendas tentationes, & ad perseuerandum; Deus non statuit hoc auxilium passim conferre, nisi orantibus & petentibus: idque meritò; nempe ut intelligamus à quo nobis salus & omne bonum proueniat, eique gratias agamus. unde Dominus Matthæi 7. *Petite & accipietis, querite & inuenietis, pulsate & aperietur uobis: omnis enim qui petit, accipit, &c.* insinuans absque petitione non accepturos. Idem insinuat Dominus Ioan. 6. *Nolite murmurare in inuicem: nemo potest uenire ad me, nisi Pater, qui misit me, traxerit eum.* quasi dicat, nolite murmurare ob ea quæ dixi, sed potius orate Deum ut uos illuminet; nemo enim potest credere in me, nisi quem Pater traxerit. uide D. Augustinum tractat. 26. in Ioannem.

Sed dubium est, Quo tempore obliget. Durandus in 4. d. 15. quæst. 12. docet, orationem priuatam cadere sub præcepto in genere absque determinatione loci, temporis, & modi orandi. Iure enim natura nos solum obligari ut aliquando Deum oremus, & necessaria ad salutem ab eo petamus, idque siue mente tantum, siue etiam uoce. quæ sententia uera est, si rectè intelligatur. nulla enim sunt certa tempora iure naturæ determinata ad orandum, sicut iure Ecclesiastico sunt præscripta orationi publicæ. Verum ulterius difficultas restat, An non sint certi aliqui euentus, quibus teneamur orare, & quinam illi sint.

Respondeo, Possè assignari aliquot euentus maximè probabiles.

Primus est, Quando peccator se ad gratiam disponere tenetur; ut quando ipse Sacramentum aliquod administrare uel suscipere debet: tunc enim tenetur petere ueniam peccatorum & auxilium ut Deo reconcilietur. quod potissimum locum habet si desit copia Sacramenti.

Secundus, In euidenti periculo mortis, præsertim si quis sit in peccato mortifero. si enim unquam petenda uenia peccatorum & auxilium diuinum, tunc maximè.

Tertius, In uehementi tentatione, cui alia ratione putat se non posse resistere. Ita Medina C. de orat. q. 11. sub finem. Addit Nauarrus l. de orat. cap. 3. num. 14. alium casum, quando quis aduertit se alterius exitium impedire non posse, nisi oratione; ut si uideat duos ad duellum proferre, quibus non nisi oratione prodesse potest. quod uerum est, si putet se hac ratione malum auertere posse; (quod rarum est) aliàs non tenetur. His addi potest, nos obligari ut non multo tempore oratione abstinemus, u. g. ad mensam unum uel alterum, quia est signum magnæ negligentia suæ salutis. Porro in his casibus, quibus oratio ad aliquod malum auerendum uidetur necessaria, eius omisio non est peccatum, nisi quis aliquo modo aduertat suam obligationem: alioquin omisio non censetur uoluntaria ut est contra præceptum; unde nec ad culpam imputabitur. Quando autem est culpabilis ratio periculi alterius peccati, non habet malitiam distinctam ab illo peccato: nam solum est mala, quia est interpretatiua uoluntatis illius peccati.

D V B I -

11
Quando obliget præceptum orandi.

Certi euentus, quibus tenemur orare.

12